

SKUP-katalogen 2025

Redaksjonell omtale og oppsummering av årets 47
nominasjoner til SKUP-prisen

Av Espen Sørmo Strømme

Metoderapportene: en kilde til kunnskap og inspirasjon

Så er vi her igjen. 47 bidrag til årets SKUP ligger klare, 779 sider med beskrivelser av hvordan norske gravejournalister gjør jobben sin. De færreste av oss har tid og motivasjon til å lese gjennom dette. Stakkars jury, tenker du, som i tillegg måtte se på selve publiseringene ...

Rapportene er der fordi SKUP er en metodepris. I vedtektene for SKUP heter det at stiftelsen skal «Legge til rette for deling av kompetanse og dokumentasjon av journalistisk metode.» (§2 tredje ledd). Derfor har metoderapportene helt siden oppstarten i 1991 blitt delt i fagmiljøet.

Selv underviser jeg i journalistikk, og det er viktig for meg å vite at det jeg lærer bort, er forankret i hvordan ting gjøres i bransjen. Jeg har derfor tatt valget som innebar å lese SKUP-rapportene hvert år, for å kunne vite hva som fungerer godt til ulike formål og for å hjelpe studenter og journalister til å finne frem til nyttige verktøy tilpasset det prosjektet de står i.

Når du leser denne katalogen, vil du se at mange av metodene som er brukt, er gjengitt. Jeg har forsøkt å si akkurat nok til at du kan ta stilling til om arbeidet er relevant. Du kan bruke det til flere ting, for eksempel:

- Finne sesjoner du vil høre mer om på SKUP-konferansen i «Slik gjorde vi det»
- Velge hvilke metoderapporter du skal lese selv
- Gjøre deg opp en mening om hvem som fortjener å vinne

Forhåpentligvis blir du også inspirert til å grave selv.

Hvordan komme videre?

Når du leser om et spennende tema, eller en metode du ønsker å prøve ut, så kan du lese mer om akkurat det andre steder. Jeg har skrevet boken «Kokebok fra SKUP-kjøkkenet», som gjennomgår metoder ut fra tema som *innsyn*, *samarbeid med andre yrkesgrupper* og *datajournalistikk*. Her vises det hele tiden til hvilke arbeider det er som har lyktes, og hvordan det er gjort. Alle metodene er prøvd ut på nytt, og det gis oppskrifter for hvordan du kan gjøre det samme.

Men kanskje enda mer nyttig er en database jeg har publisert åpent på nett: SKUP-databasen. I den kan du søke etter tema og stikkord, for eksempel «Valutaregisteret», «Strandsone» eller «Narvik».

Lykke til med gravingen!

Espen Sørmo Strømme
Høgskolelektor/PhD-kandidat
NLA Høgskolen/OsloMet

SKUP-databasen:
<https://okonomijournalistikk.no/Gravemaskin/Index.html>

Nykommernes år

I år er det mange debutanter til SKUP. Hele 72 nye navn er å finne på listen over de som i år har bidratt, det utgjør nesten halvparten! Noen av disse leverer fra små redaksjoner, som debutanten Nyss i Sykkylven. Blant debutantene finner vi også Amedias utfordrer i Trondheim, Nidaros. De har levert en særdeles sterk metodisk rapport som sitt første bidrag noensinne, der de tre debutantene har fått hjelp av ringreven Jonas Alsaker Vikan, som senere byttet jobb til NRK. Saken handler om en barnepsykolog som er innblandet i et nettverk for overgrep mot dyr – Zooville.

BIDRAGSYTERE 2025	ANTALL	PROSENT
NYE JOURNALISTER	72	45%
ANDRE	88	55%
SUM	160	100%

KJØNN	2024	SIDEN 1991
MANN	111 / 69%	2612 / 70%
KVINNE	49 / 31%	1135 / 30%
SUM	160	3747

Metodene

«(Jeg har) klatret til taket av en radar i Skibotn og sendt faks til Kina med Se og Hørs faksmaskin.»

(fra «Made in China», Dagbladet)

Bruk av Se og hørs faksmaskin kan betraktes som en slags metode, og da er den i så fall ny. Det er litt uklart hva hensikten var, men dette er et eksempel på at innsenderne ofte også har et humoristisk skråblikk på deler av innholdet sitt. Metodene som brukes, er ellers nokså kjente.

I fjor kom kunstig intelligens inn som metode for alvor, og denne utviklingen fortsetter i år. En stor del av rapportene beskriver bruk av KI på ulike måter, og det mest typiske er at man får hjelp til å oppsummere. Men KI blir også brukt til å lage kode, for eksempel skrapere, programmer som automatisk henter informasjon fra nettsider. Og siden journalistene som gjør dette, ikke nødvendigvis er så god på koding selv, ber de også ChatGPT om hjelp til å forklare koden, slik at de selv kan gjøre små endringer i den. Andre lager skript som styrer ChatGPT, og selv om ChatGPT er den tjenesten som nevnes hyppigst, så nevnes også andre verktøy, som Perplexity og Google Notebook ML. Blant de mest imponerende arbeidene der KI spiller en nøkkelrolle, er «Norge i rødt, hvitt og grått», der en tjeneste fra Google kalt *Dynamic World* blir brukt for å gjenkjenne terrengtyper ut fra satellittbilder. Disse blir sammenlignet over tid, for å avgjøre om det er gjort inngrep i naturen.

Nidaros' rapport er et av bidragene som skiller seg ut på den måten at de har mange metodebeskrivelser, men disse er det flere av. Her er noen tips ut fra tema:

- **Svindel og næringslivsundersøkelser:** Bruktbilbaronen (Hamar Arbeiderblad)
- **Konkurser:** Byråden som måtte gå (Adresseavisen) og «Konkursnettverket» (Sunnmørsposten)
- **Lage kode med ChatGPT:** De ustoppelige meglerne (E24)
- **Satellittbilder og KI:** Norge i rødt, hvitt og grått (NRK)

- **Følge båt- og flytrafikk:** «Den skjulte fiskerihavna» (NRK) og «Det ingen skulle vite om helikopterberedskapen (Bergens Tidende)
- **Partsinnsyn:** Flyttet mot sin vilje (VG)
- **Sosiale medier og barn:** Instukids (NRK)
- **Utenlandsk eierskap av eiendommer:** Russerhyttene (TV 2)
- **Innsyn i hemmelige avtaler i det offentlige:** Statens hysj-avtaler (Dagens Næringsliv).

Samarbeid mellom redaksjoner har blitt vanligere, noe også bidraget fra Samarbeidsdesken er et uttrykk for. Mange samarbeider med redaksjoner i konsernet, men det er også samarbeid på tvers. Senter for undersøkende journalistikk (SUJO) er involvert i seks av prosjektene.

Temaene

”Det er noko som flyt i fjorden” er ein heilt eigen sjanger i lokalpressa rundt Sognefjorden.

(fra «Mysteriet Elida», Sogn avis)

For oss andre er nok denne sjangeren, eller tema ikke like kjent. I denne historien var det snakk om en hval, «Elida», som hadde blitt skylt død på land en desemberdag i 2022. Kan det skyldes miljøgifter? For det å undersøke miljøgifter er det en lengre tradisjon for.

Tematisk spriker årets rapporter. De handler om:

- **Systemkritikk mot offentlige og private helsetjenester:** «Kommunikasjonen som sviktet» (TV 2), «En varslet skandale» (iTromsø), Fristbrudd-saken (Nordlys), «Daniel-saken» (Bergensavisen), «Maries mareritt» (Østlendingen) og «De døde alene» (Dagbladet)
- **Omsorgssvikt og overgrep:** «Flyttet mot sin vilje» (VG), «Leger i grått» (NRK), Madelen og vikaren (VG), «Liv Kjønaas-saken» (Dagsavisen) og «Alt skal frem i lyset» (Vårt land)
- **Barn, barnevern og psykiatri:** «Instukids» (NRK), «Kode 6-barna» (Aftenposten), «Hvorfor blir noen barn kriminelle?» (Tønsbergs blad)
- **Utbygging og nedbygging av natur** «Fortettingens pris» (Romerikes Blad) og «Norge i rødt, hvitt og grått» (NRK)
- **Konkursryttere:** «Byråden som måtte gå» (Adresseavisen) og «Konkursnettverket» (Sunnmørsposten)
- **Svindel og korrupsjon:** «Jaktskandalen i Norsk Industri» (E24), «Den skjulte fiskerihavna» (NRK), «De ustoppelige meglerne» (E24), «Liv og lære i Statsbygg» (Dagens Næringsliv), «Statens hysj-avtaler» (Dagens næringsliv), «Telefonsalgfirmaets hemmelighet» (VG), «The Gate Index» (NRK) og «Toppolitiker i Sandnes siktet for grov økonomisk kriminalitet» (Stavanger Aftenblad)
- **Etterretning:** «Russerhyttene» (TV 2), «Made in China» (Dagbladet) og Norges samarbeid med forsvarsuniversiteter (Morgenbladet)
- **Varsling:** Bollestad-varselet (Vårt Land), «Lærlingen og lederen» (Adresseavisen) og «Varslingssaken som skulle begraves» (Nordlys)

Det er likevel også andre viktige bidrag som faller utenfor denne inndelingen.

Bidragene oppsummert fra A til Å

Alt frem i lyset (Vårt Land)

Undersøkelser av påstander om seksuelle overgrep begått av en av grunnleggerne for Institutt for sjelesorg ved Modum Bad for 50 år siden (navngitt i sak og i rapporten). Han beskrives som svært viktig i kristen-Norge mens han levde (-1978). Det fremkommer også forhold som tilsier at en annen grunnlegger også misbrukt stillingen sin i møte med en kvinnelig pasient. Undersøkelsene bygger på arkivmateriale og kildemøter. Ofrene er nå over 70 år.

Arbeidet er gjort i samarbeid med SUJO, Senter for undersøkende journalistikk. Det finnes verken varsler eller anmeldelser av de to. Redaksjonen har i utgangspunktet navn på et av ofrene, men blir etter hvert kjent med fem ulike forhold. Etter første publisering får de flere tips fra andre ofre.

Sakene ligger bak betalingsmur.

Det er i alt levert 7 SKUP-bidrag som omtaler overgrep i kristne miljøer.

Dette er første gang disse tre journalistene leverer til SKUP.

Barnehagemilliardene (Utdanningsnytt og E24)

Undersøkelse av private barnehager for å se om de tjener uforholdsmessig mye. Metoder som blir brukt er, den såkalte Basil-databasen, innsyn i eiendommer og regnskapsanalyse. De bruker ChatGPT og andre verktøy med kunstig intelligens til å hjelpe å lage skript som kan skrape og sortere informasjon. Rapporten har beskrivelser av ulike KI-verktøy som er hensiktsmessige. En del av inntektene til eierne er forbundet med salg, noe som oppdages ved å tolke finansinntekter i regnskapene i konsernet (datter - morselskap kan ha gjeld til hverandre og generere renteinntekter/kostnader). De bruker også skattelistene, og salg viser store inntekter for personer som eide barnehager direkte. De fant 45 barnehage-eiendommer som hadde skiftet eiere gjentatte ganger over 20 år og på den måten skjult gevinster på flere hundre millioner kroner.

Enkelte av sakene ligger åpent publisert.

Undersøkelsen kan ses i lys av Barnehagesjekken (Fagbladet, 2000), der både metodene og målet lignet, samt ""Familiebarnehagenes ukjente sider"" (Aftenposten, 2009).

Jelstad, Molnes og Jorheim har levert 1 bidrag før, (Myrvang) Ro har levert 3.

Barnepsykologens hemmeligheter og Zooville-avsløringen (Nidaros)

Sak om en psykolog i Trondheim som blir dømt for mishandling av dyr. Innledningsvis er innsyn viktig, spesielt for avsluttet etterforskning. Et viktig forhold blir hvorvidt informasjon om dyr er å regne som "personlige forhold" og dermed ikke skal beskyttes ut fra Forvaltningsloven §13. Mattilsynet og politiet vurderer dette ulikt. Redaksjonen oppdager at psykologen er aktiv i et nettverk kalt Zooville, der medlemmene deler innhold på et skjult forum på internett. De oppretter en falsk bruker og lykkes med å hente ut de norske medlemmene, 260 navn. Ved bruk av OSINT-metoder lykkes de å finne de virkelige identitetene til 15 av dem, samt den norske administratoren som viser seg å være offiser i Forsvaret. De får også tak i en lekkasje over identitetene til forumet fra 2019 uten at dette er forklart.

Hovedsak og flere av sakene ligger åpent publisert.

Dette er en metoderapport full av metodebeskrivelser av ulik art. Den er detaljrik og kan gi kunnskap og inspirasjon til andre. Det er ikke levert saker om overgrep mot dyr til SKUP før, men Nettavisen leverte i fjor "Valpenettverket i Arendal" som omtaler dyrevelferd for hunder.

Dette er Nidaros første bidrag til SKUP. Vikan fikk diplom for "Teppefall" (Adresseavisen, 2014) og har levert 10 bidrag siden 2012. De andre journalistene har ikke tidligere nominert arbeider.

Bollestad-varselet (*Vårt Land*)

Beskrivelse av arbeidet med å kartlegge varselet mot Olaug Bollestad og alle omstendighetene rundt det. For Vårt Land startet saken med at Dagen-redaktør Vebjørn Selbekk publiserte en kommentar om mistillit og konflikt i KrF-ledelsen. Journalistene forsøker å finne kilder mens de er på Arendalsuka. I denne delen er det de etiske vurderingene og kildehåndteringen som får mest plass. Den forteller om kontakt med kilder, tips og pleie av kilder uten at vi får vite hvem de er, eller hvordan de har kommet i kontakt med dem. Rapporten gir på den måte få tips om hvordan man skal gå frem i tilsvarende saker annet enn å poengtere at man må snakke forsiktig med personene rundt dem det gjelder for å få tillit. Etter Bollestads avgang 22. august, fortsetter journalistene jakten på "hele historien". De får tak i Bollestads tale til sentralstyre 6. august, der hun selv ramser opp datoer for møter som har vært viktige i det hun mener har skjedd i forkant. Journalistene kan nå ettergå disse møtene, kartlegge hvem som var på dem og hva som ble sagt der. De var særlig ute etter å kartlegge om det var alvorlige enkeltsaker rundt Bollestad som ikke hadde kommet frem. Det var det ikke.

Sakene ligger bak betalingsmur.

Det har vært skrevet mange saker om varslings i SKUP-sammenheng de siste tre årene, men de fleste handler om varsel om seksuell trakassering.

Dette er Lingvåg og Grongstads første nominasjon til SKUP. Hoel leverte "Mehmet-saken" i 2004 (om hvordan endringer i bioteknologiloven kunne redde syke Mehmet).

Bruktbilbaronen (*Hamar Arbeiderblad*)

Sak om et nettverk av bruktbilhandlere i Hamar som svindler kunder. Selskapene bytter navn, forsvinner og gjenoppstår og benytter seg av en franchise som også etter hvert forsvinner. En hovedmann knyttes til nettverket. Journalistene bruker nettstedet Trustpilot for å hjelpe med vurderingen av selskaper. Redaksjonen får hjelp fra Nasjonalbiblioteket med å avdekke falske kundenmeldelser. Søk i Brønnøysundregistrene er også viktig metode, og vi får demonstrert hvorfor organisasjonsnummer er viktig for å søke etter selskaper som stadig bytter navn. 1881-tjenesten Regnskapstall supplerte med historisk data om roller og regnskap. InternetArchive ble brukt til å lagre nettsteder. Avisen ble inspirert av fjorårets bidrag "Skredet" (Nordlys) for å lage visuell fremstilling.

Det er lenke til 20 saker som ligger bak betalingsmur.

Svindel er blant de hyppigste hovedtemaene i SKUP-sammenheng, men det er kun skrevet om bruktbilsalg en gang før, den gang handlet det om import i "På politiets nåde" (NRK 2005). Det er gitt 3 SKUP-priser for omtale av svindel, deriblant den kjente "Finance credit" (Kapital 2002).

Torbjørn Jørstad har tidligere ikke levert bidrag til SKUP, men Hamar Arbeiderblad har levert 12 saker og fikk diplom for "Søkelys på Maxi-saken" ved den aller første SKUP-utdelingen i 1991, samt for "Tommy-saken" i 2001.

Byråden som måtte gå (Adresseavisen)

Avsløring om at den nye finansbyråden i Trondheim hadde tilrettelagt for økonomisk kriminalitet for sine klienter som regnskapsfører. Han hadde ikke fratrådt i rollen eller meldt fra til politiet i sakene. Selskapene var involvert i skatteunndragelser og underslag i tillegg til konkurser. Navnet til regnskapsføreren dukket opp i Sunnmørspostens arbeid med "Konkursnettverket", hvor det viser seg at han er involvert i mange titalls selskaper særlig innen bygg/snekring. Sunnmørsposten tok da kontakt med Adresseavisen for et mulig samarbeid. Innsyn i bostyreres innberetninger ble en viktig metode, og rapporten beskriver viktige erfaringer med dette arbeidet. Det er et problem at Konkursregisteret sladder avsnittet om "mulige straffbare forhold". I møte med regnskapsføreren påstår han først å ikke huske forholdene, senere samme dag korrigerer han dette. Kort tid etter første publisering trekker han seg som byråd (før han hadde begynt). I det videre arbeidet viser det seg at regnskapsføreren har hatt et tett samarbeid med en enda mer omstridt forretningsmann og konkursrytter.

Sakene ligger bak betalingsmur (det er oppgitt innloggingsinformasjon for juryen i rapporten, men denne er deaktivert).

Regnskapsførere som utnytter stillingen til egen gevinst, er ikke et mye omtalt tema i SKUP-rapportene. Denne saken har likhetstrekk med "De profesjonelle medhjelperne" (Dagens Næringsliv 2020), der det er advokater som tilrettelegger for kriminelle.

Konstad og Rasmussen fikk i fjor diplom for "Milliardæren". Rasmussen har levert 9 bidrag i alt, Dahl 3 og Konstad og Wallum 1.

Daniel-saken (II) (Bergensavisen)

En kartlegging av omstendighetene i forkant av at Daniel (21) blir funnet død på en buss "på flukt" fra Sandviken sykehus. Den avdøde hadde da bodd to år på en privat omsorgsinstitusjon som kostet kommunen 20 millioner kroner. Mor til Daniel hadde sett at han ble dårligere, og i arbeidet som følger blir det viktig å bygge tillit til henne som kilde og å finne dokumentasjon på påstandene hennes. En av påstandene er at Daniel har blitt rusavhengig mens han bodde på institusjonen. De ansatte mener han begynte før. Innsyn blir det viktigste verktøyet, og de får tak i pasientjournal (inkludert dagsjournalene), epikriser og kommunikasjon mellom ulike instanser som behandlet Daniel. En del av rapporten handler om etiske vurderinger i møte med mor og i omtale av en død person. Arbeidet har satt fokus på utfordringer i kommunikasjonen og overgangen mellom ulike aktører, som barnevern og voksenpsykiatri.

Hovedsaken ligger åpent publisert.

Det er allerede et annet prosjekt i SKUP-historikken med navn "Daniel-saken" (Aftenposten, 2014). Den handler om en gutt som døde etter en feiloperasjon ved Molde sykehus.

Ingen av journalistene har tidligere nominert arbeider til SKUP. Bergensavisen har levert 9 bidrag og vant diplom for "Server-forliset og norsk oljevern" i 2007.

De døde alene (Dagbladet)

En kartlegging av personer som dør alene i hjemmene sine. Undersøkelsen baserer seg på skraping av 146 000 dødsannonser og videre analyser med KI for å gjenkjenne sakene med de aktuelle dødsfallene. Funnene viste at minst 451 personer har blitt liggende døde i boligen sin i mer enn en uke bare de siste tre årene. I et av tilfellene finner redaksjonen en sak der hjemmesykepleieren har vært innom boligen til den døde personen som da har ligget der i en måned, uten at hun har oppdaget ham. Resultatet blir brukt til å undersøke om disse hadde blitt sviktet av det offentlige.

Redaksjonen ber om innsyn i kommunene, bruker eiendomsregistre og kontakter begravelsesbyråer. De viser til svensk praksis om åpenhet, samt en ny britisk forskningsartikkel som oppfordrer til flere undersøkelser på feltet, som argument når de ber om innsyn hos Rettsmedisinsk institutt. Politiet forsøkte å hindre innsyn ved å hevde at pårørende må gi tillatelse. Men i disse sakene var det åpenbart ingen pårørende, og journalistene klarte dermed å argumentere seg til åpenhet. De blir klar over rettsmedisinske koder som ofte kan knyttes til slike dødsfall, men politiet mangler slik koding. Dekningen har trolig likevel bidratt til at rutinene for obduksjoner bedres, slik at mistanke om dødsfall i ensomhet blir rapportert.

Sakene ligger under en åpen samleside.

Det er ikke levert lignende saker til SKUP før.

Gedde-Dahl vant SKUP-Prisen for "Vannverksskandalen på Romerike" (2004) og har 3 SKUP-diplomer. Strømman har vunnet for "NullCTRL" (2013) og har 1 diplom. Oksnes har også 1 diplom, mens Drefvelin har sendt inn 5 bidrag til nå.

De ustoppelige meglerne (E24)

En undersøkelse av eiendomsmeglere som utnytter stillingen sin. Prosjektet bygger videre på fjorårets bidrag "Skjult risiko: Et folkefinansiert korthus". Det vises også til erfaringer fra "Milliardæren" (Adresseavisen, 2023). En del av arbeidet består i å be ChatGPT lage Python-kode for å skrape opplysninger på nettet. De ber også ChatGPT om å forklare koden siden de selv ikke er kodere. Med skrapere finner redaksjonen informasjon om meklere fra meklerhusene på nett som ikke er ment for allmennheten. Flere meklere blir avslørt for å drive kameraderi eller økonomisk kriminalitet. Tre av dem er i dag fratatt autorisasjonen. Kontakt med Finanstilsynet og innsyn her beskrives som viktig.

Sakene ligger bak betalingsmur.

Saker om eiendomsmeglerbransjen var et populært tema på begynnelsen av 2000-tallet, men det har ikke vært levert bidrag om temaet siden 2006. Det året hadde to bidrag det identiske navnet "Meklersaken", mens et annet het "Meklernes skitne triks". Også disse sakene handlet om salg under bordet og hemmelighold i forbindelse med kjøp og salg.

Ogre har tidligere levert 1 bidrag, Myrvang Ro 2 og Tangen 5.

Den delte fotballbyen (VG)

Om hvorvidt spillere på krets- og landslag kommer fra rike eller fattige bydeler i Oslo. Metodene er å hente inn statistikk fra SSB og idrettskretsen og å spørre klubber og akademier. De avdekker store

forskjeller mellom øst og vest, for eksempel vedlikehold og oppvarming av baner. Klubbavgifter på vestkanten er svært høye, og de satser tidlig på å differensiere for talentutvikling. Rapporten fokuserer mye på sak og mindre på metode, så det er ikke helt klart hvordan alle opplysningene tilfalt redaksjonen.

6 åpne hovedsaker er lenket først i rapporten, flere saker er lenket bakerst.

Breddeidrett er hovedtema for 5 tidligere SKUP-arbeider, men ingen har blitt premiert.

Dette er Aaseruds første bidrag i SKUP, Øgar har levert tre tidligere og fikk i 2016 diplom for sitt arbeid med innsyn i Norges Idrettsforbund med "Nådeløs Åpenhet".

[Den skjulte fiskerihavna \(NRK\)](#)

Undersøkelse av hvordan russiske fiskebåter unnslipper kontroll ved å laste om fangsten i en øde fjord ved Svalbard. Saken bygger på fjorårets bidrag, "Skyggekrigen", der tre av journalistene også bidro. Viktige metoder er bruk av AIS-data, innsyn og kildearbeid. Journalistene utviklet eget skript for å dokumentere møte og omlasting av skip basert på data fra Global Fishing Watch. Data fra Trafikksentralen i Vardø, Kystverket og Marine Traffic var også viktig. Rapporten forteller også hvordan AIS-data kan brukes til å lage grafiske kart, samt feil som kan oppstå i slike datasett. Vi får også vite om innsynsprosesser i utenlandske havner.

Lenke til 5 nettsaker og 3 TV/radio-saker ligger i rapporten.

Det er tidligere sendt inn 7 bidrag til SKUP der hovedtema er juks med fiske, men ingen av dem har fått noen utmerkelse.

Dette er Klausen og Ursins første SKUP-bidrag. De øvrige journalistene har bidratt i to hver.

[Det ingen skulle vite om helikopterberedskapen \(Bergens Tidende\)](#)

En granskning av hva som skjedde i forbindelse med helikopterstyrten utenfor Sotra der en redningsperson omkom. Arbeidet viser at Statfjords eget redningshelikopter var i luften i nærheten med bergingsmannskaper klare, men at HRS ikke visste dette. De fikk derfor ikke vite om ulykken og kunne ikke settes inn i søket, noe som kunne endret utfallet for den omkomne. Viktig i arbeidet er bruk av data fra antenner satt opp på taket av Medieklyngen (tidl. Media City) i Bergen som samlet såkalte ADS-B-data fra helikopteret. Journalistene fikk også hjelp av Meteorologisk institutt til å beregne hvor mannskapet ville bli tatt av strømmen (drivbanemodeller). Journalistene finner andre eksempler på at redningshelikoptre i nærheten er "usynlige" for HRS, blant annet i en sak der fiskere i Hammerfest kunne blitt reddet nær en halv time tidligere. De avdekker også at mye av opplæringen for redningshelikoptrene til oljebransjen (Bristow) er flyttet over til simulatorer.

Hovedsaken ligger åpent publisert, andre saker er bak betalingsmur.

Det er laget et knippe saker om beredskap tidligere i SKUP-sammenheng. Blant dem er BTs "112" (2012), om responstid hos politiet.

Alle disse journalistene har vunnet diplomer før, for ulike saker for BT. Strand har tre diplomer, og har levert 11 bidrag til SKUP, den første med boken "Da OL kom til Norge" på aller første SKUP i 1991.

[En varslet skandale \(iTromsø\)](#)

Undersøkelse om alvorlige lovbrudd ved Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) som har gått utover pasientsikkerheten. Blant historiene er feilmedisinering med dødsfall til følge og fødsler på bøttekott uten smertelindring. Bakgrunnen er det de kaller alvorlig ressursmangel. Undersøkelsene er gjort i samarbeid med Nordjyske (Aalborg) og Göteborgsposten. Samarbeidet var viktig fordi en sentral vikarlege hadde bakgrunn fra Sverige og Danmark. Hovedmetoden er innsyn, og de ber om mange hundre dokumenter. De bruker en språkmodell (KI) for å hjelpe å spørre/sortere dokumentene, lage tidslinje og kildeoversikter. Rapporten inneholder en del detaljer om ulike data- og KI-verktøy som er nyttige i en liten redaksjon, men beskrivelsene er ikke gode nok til at man uten videre kan adoptere dem. UNNs kommunikasjonsavdeling beskrives som "vanskelig". De hevder hendelsene ikke har gått utover pasientsikkerheten, selv om iTromsø finner dokumentasjon på det motsatte. De vil heller ikke stille til intervju.

Sakene ligger bak betalingsmur

Redaksjonen har ført opp 12 bidragsyttere, hvorav 9 av dem ikke tidligere har levert bidrag til SKUP. Ytreberg har levert 11 bidrag, de fleste for NRK, som han også vant SKUP-prisen for i 2004 ("Rovfiskerne"). Bakkeli og Hansen deltok med "Byen vår 2023".

Flyttet mot sin vilje (VG)

En kartlegging av hvor ofte psykisk utviklingshemmede blir flyttet mot sin vilje de siste fem årene. Journalistene møter flere familier med barn med psykisk utviklingshemming, blant annet Marita. Kommunene og Statsforvalter mener det er snakk om frivillig flytting, mens familiene mener det skjer mot deres vilje. Journalistene har problemer med å få partsinnsyn fordi kommunen mener verken familie, verge eller brukeren selv kan oppheve taushetsplikt. Pasient- og brukerrettighetsloven § 4–6, andre ledd brukes som begrunnelse for å flytte uten samtykke, noe som kan være skjult tvang. VG avdekker 107 slike flyttinger i perioden. Arbeidet viser også misforholdet mellom hva det offentlige betaler private for å hjelpe, og hva brukerne faktisk får igjen.

Sakene ligger åpent publisert.

Hvem som har rett til å bestemme for personer uten samtykkekompetanse er en gjenganger blant problemene journalister støter på i slike saker. Mest kjent er SKUP-vinner "Jannes historie" (BT, 2013), men også Glassjenta (Stavanger Aftenblad, 2016).

Eberhard-Gran har ikke tidligere bidratt til SKUP. Berg har 3 diplomer, Arntsen 1, Larsen har levert inn 1 bidrag.

Fortettingens pris (Romerikes Blad)

En gjennomgang av boligbygging i Fjellhamar i Lørenskog i perioden 2017 - 2024 der hensikten er å se om fortetting skjer uten kontroll, ved såkalt "eplehageutbygging" (nedbygging av grøntområder mellom hus). Undersøkelsen baserer seg på innsyn i digitalt byggesaksarkiv og rivningssøknader blir sentrale dokumenter. Eiendomsregisteret er viktig for å se historikken av eierskap. Funnene viser at mange innvendinger fra naboer ikke ble tatt hensyn til og at mønehøyden på de nye husene ble høyere enn i tilsvarende boliger i nabokommunene. De presenterer dette i 3D-kart (Mapbox) kodet i Javascript.

Hovedsaken ligger åpent publisert.

Fortetting er en ny problematikk i SKUP-sammenheng, men NRK fortalte i 2017 om "Boligfeltet på søppeldynga" i nabokommunen Skedsmo.

Romerikes Blad har levert 11 bidrag til SKUP tidligere, men har foreløpig ikke fått noen utmerkelse. Dette er Berges første bidrag, Davidsen har levert 1, og Holterhuset 2.

[Fristbrudd-saken \(Nordlys\)](#)

Viser hvordan private aktører innen psykiatri i Nordland er dyrt, mens det offentlige tilbudet mangler penger. Redaksjonen gjennomgår store mengder fakturaer. Et eget skript for ChatGPT har blitt brukt for å spørre ut datasettet opp mot hypoteser, og denne ligger lenket i rapporten. Svar fra tjenesten blir sjekket manuelt med data i regneark. Redaksjonen nevner også en rekke andre verktøy, deriblant kredittsjekk, regnskapstall fra Proff Forvalt, eiendomsinfo fra betalingstjenesten Lytics.no og kommunikasjon med anonyme kilder med Signal. Beskrivelsene gir kun overfladisk forståelse av fremgangsmåten.

Lenkene i saken ligger bak betalingsmur.

Det er levert flere saker til SKUP om private aktører som skor seg på å levere dyre tjenester til det offentlige helsevesenet. "Helse Sør-saken" (Aftenposten) fikk diplom i 2003, og den har forgreninger til NRKs "Legekoden" (2018) og "Pengespesialistene" (2019) som begge bruker samme hovedmetode som denne.

Endresen har levert 2 bidrag tidligere, mens Emberland og Berglund har levert 1 hver.

[Glommasvingen-saken \(Glåmdalen\)](#)

Sak om skolestruktur og sammenslåing av små skoler i Sør-Odal og oppsigelser i forbindelse med dette. Redaksjonen mener å ha avdekt ukultur og brudd på offentlighetsloven. Kildearbeid avslører ulike oppfatninger om årsakene til oppsigelsene og innsynsarbeid hos statsforvalter viser at kommunen bruker mindre penger på grunnskolen enn sammenlignbare kommuner. Rapporten beskriver utfordringer knyttet til motiver og sitatsjekk i kildearbeidet. Rapporten er kort og gir ikke utfyllende forklaringer på hvordan kildearbeidet er gjort eller strategier for å lykkes med dette.

Rapporten har 18 lenker til publiserte saker som alle er bak betalingsmur.

Skolestruktur har ikke tidligere vært hovedtema i et bidrag i SKUP, men det er 11 tidligere saker som har hatt grunnskole som hovedtema.

Liv Rønnaug Bjerke Lilleåsen har ikke levert bidrag til SKUP før, men Glåmdalen leverte "Sykehuset vårt" i 2018.

[Hestedøden \(Aftenposten\)](#)

En undersøkelse av hvorfor mange travhester har en høy dødelighet rundt 5 år, til tross for at de kan bli opptil 30 år. Hypotesen er at hester som ikke presterer godt nok på travbanen tidlig blir avlivet. Sentralt for undersøkelsene er kontakt med Det Norsk Travselskap (DNT), som satt på registeret og stamtavlene til alle travhestene. Etter avklaringer får journalistene viktige datauttrekk fra dette registeret, et datasett som var temmelig stort med over 70 000 hester, 200 000 personer og data for deltakelse i 2,5 millioner løp. Ved å spore eiere som ikke hadde hester registrert blant dataene, fikk

de gjort et nytt uttrekk som viste over 100 000 hester som aldri nådde travbanen og som hadde dødd i alderen 3 til 5 år. Veterinærer og andre i travmiljøet skildres som svært vanskelige å få i tale angående avlivning, og journalistene brukte et halvt år på å få gjort en avtale om å være med på avlivning av en hest som skulle gå til dyrefôr i Kristiansand Dyrepark.

Deler av hovedsaken kan leses, men resten ligger bak betalingsmur.

Det er ikke skrevet saker om avlivning eller travsport i SKUP-sammenheng før.

Tveter har ikke tidligere levert bidrag til SKUP, mens Nordli og Lom har levert 1 bidrag hver.

Hvorfor blir noen barn kriminelle? (Tønsbergs Blad)

En kartlegging av hva som er årsakene til at ungdom i Tønsberg blir kriminelle. Oppsøkende virksomhet og kildearbeid er hovedmetode, og journalistene forsøker å nå ungdommene fysisk der de er, for eksempel Bussterminalen. De lykkes med å bygge tillit til unge kilder over tid. De observerer da også handel av rusmidler. Rapporten inneholder etiske refleksjoner om å snakke med 13 - 17-åringers anonymt og vurdering av samtykke fra foreldre.

Sakene er bak betalingsmur.

Ungdomskriminalitet har særlig fått fokus gjennom omtaler av gjengkriminalitet i Oslo tidligere. Det er ellers levert 7 saker generelt om ungdom og oppvekst.

Dette er Selmani og Limkjærs første bidrag til SKUP, men Tønsbergs blad har sendt inn 15 bidrag tidligere og vunnet diplom tre ganger.

Instukids (NRK)

En kartlegging av barn som blir rusavhengige mens de er i barnevernsinstitusjon som er gjort i samarbeid med Faktisk.no. 100 barn fra 13 til 23 år forteller selv om sine erfaringer. Arbeidet startet hos Faktisk.no som over tid hadde samlet kontoer knyttet til emneknagger om psykisk helse fra TikTok. Gravedesken tok over en liste med 900 brukere og lastet ned innholdet fra disse. 150 av disse hadde laget innhold fra innsiden av institusjoner som hadde gått viralt med 275 millioner visninger totalt. Brukerne kommenterte hverandres innhold, og dette gjorde dem sykere. Journalistene må i flere tilfeller bruke koding for å hente og sortere innholdet. Noe av dette henter de fra GitHub, men de må tilpasse den for å få den til å virke. Å gjøre seg tilgjengelig for å kildene har vært viktig, journalistene har derfor gjort seg tilgjengelig gjennom hele døgnet både digitalt og i bybildet i Oslo. De brukte også en spørreundersøkelse som de sendte ut til unge på TikTok og Snapchat. Svarene viser at mange har opplevd overgrep i jakten på rus, og de utvider nå undersøkelsen til også å kartlegge dette. De finner 114 overgrepvarsler, og i enkelte tilfeller er ansatte ved institusjon overgriper.

Rapporten har lenker til 4 episoder i Brennpunkt, fire hovedkapitler på nett, samt en rekke saker til nett, radio og TV.

Dette er et massivt arbeid med mange saker og beskrivelser av metoder. TV 2s "Tvillingene Mille og Mina ble bare 16" nevnes flere ganger i rapporten. Det er laget mange SKUP-arbeider som kritiserer barnevernsinstitusjoner eller omtaler uventede dødsfall blant barn og barn som ruser seg. Metodisk har prosjektet likhetstrekk med "Trigger Warning" (NRK, 2019).

8 av de 9 bidragsyterne har ikke tidligere sendt inn noe til SKUP. Mikalsen har sendt inn 4 bidrag tidligere.

Jaktskandalen i Norsk Industri (E24)

Avdekker hvordan tidligere leder i Norsk Industri, Stein Lier Hansen, utnyttet stillingen sin til egen vinning, blant annet ved å bruke firmahytte til privat bruk og sørge for at leieinntekter og andre inntekter går til hans private konto når de skulle gått til organisasjonen, eller allerede var gjort opp for. Hansen ble senere siktet for økonomisk kriminalitet. Hansens turer var blitt bokført som "relasjonsaktiviteter" og hadde en totalsum på 10,7 millioner kroner. Kildearbeid beskrives som den viktigste metoden, og dette består i å identifisere kilder, bygge tillit, avtale rammer og så å følge dem opp over tid for å opprettholde/bygge tillit. Hansen hadde lagt ut bilder fra mange av turene selv på sosiale medier, og journalistene brukte dette for å finne andre personer, sted og tid. Innsyn i ulike registre og løyver ble også viktig, for eksempel scooterløyve og landingsløyve for sjøfly inne på Hardangervidda Nasjonalpark. De bruker en metode fra "Addictologi-avsløringen" (VG, 2018) til å bekrefte koblinger mellom navn og bankkontoer for en viktig overføring til Hansens private konto.

Sakene ligger bak betalingsmur.

Det er en lang rekke saker i SKUP-historikken om ledere som utnytter stillingen sin til egen gevinst, men dette er den første som kobles til jakt (med unntak av deler av "Vannverksskandalen på Romerike" (Aftenposten, 2005) som forteller om oppkjøp av private jaktområder i Sør-Afrika), og den første om Norsk Industri.

Frich Flydal har vunnet to diplomer for Dagbladet, Tangen har levert 5 bidrag tidligere, Rydne 2. Det er det første bidraget for Elvevold.

Kode 6-barna (Aftenposten)

Hvordan barn med skjult identitet, såkalt kode 6, lider urett og mister rettssikkerhet. Dette er barn som er flyttet fra foreldrene sine og lever i skjul, uten at verken de selv eller de pårørende nødvendigvis forstår grunnen. Hemmeligholdet er massivt, og journalistene står overfor et puslespill med innsyn for å belyse barnas situasjon. Saken tar utgangspunkt i 2 500 sider dokumenter om et av barna, "Sigurd". Verken Bufdir, politiet eller Skatteetaten har oversikt over hvem og hvor mange barn som får kode 6. Barnevernsnemdene som skal godkjenne tiltak i barnevernssaker, er ikke involvert i kode 6-vurderingene på grunn av at kode 6 er forankret i en annen lov - Folkeregisterloven. Dette, i tillegg til ulik og uklar begrepsbruk i forvaltningen, gjør det svært vanskelig å manøvrere, og gjør det i praksis umulig å anke en kode 6-avgjørelse. Viktig for saken videre blir det at lederen for en barnevernsnemnd interesserte seg for saken og blir en støttespiller for redaksjonen. Redaksjonen lager en spørreundersøkelse til landets barnevernsinstitusjoner der de spør om deres erfaringer og praksis med kode 6-barn. Fire av fem barnevernsledere svarer at de ikke visste at det var deres eget ansvar å fatte kode 6-vedtak. Etter innsynsrunder i domstolene bygger nå redaksjonen opp en database der de pusler sammen informasjon om ulike familier.

Sakene ligger bak betalingsmur

Regjeringen forbereder nå endringer av lovverket på tvers av departementer.

Prosjektet er skrevet av de samme journalistene som vant SKUP-prisen i 2022 for "Barna Norge Svikter".

Kommunikasjonen som sviktet (TV 2)

Redaksjonen har kartlagt avvik ved norske sykehus de siste 5 årene og kommet til at sviktende kommunikasjon er en viktig årsak. En viktig metode var å be om innsyn gjennom svarskjemaer, det vises til fjorårets diplomvinner Kode 065 (TV 2). Mye av rapportens innhold beskriver innsynsprosesser, klagerunder og hvordan man kan bruke innsyn som brekkstang (presedens) når man får innsyn et annet sted. Redaksjonen kommer i kontakt med pårørende ved å be statsforvalter videresende henvendelser (følgebrev). TV 2 finner 444 203 avvik og kommer i kontakt med pårørende i flere av sakene. I kjølvannet av deknningen jobber Helsedirektoratet for å sørge for at det lages oversikter over alvorlige hendelser i fremtiden.

Det er en åpen samleside med publiserte saker.

Det er laget mange systemkritiske saker om helsevesenet de siste årene hvorav flere har fått diplomer og SKUP-prisen. "Helsereformens konsekvenser" (VG) vant i 2019, mens TV 2 selv vant i 2010 med "Eldrebløffen".

De tre journalistene leverte "Den skjulte sykehjemskøen" sammen med to andre i fjor.

Konkursnettverket (Sunnmørsposten)

Om et nettverk av restauranteiere som er konkursryttere som svindler banker og leverandører ved å overføre penger til seg selv fra selskaper før de slås konkurs. Svindlerne leier lokaler, kjøper utstyr og dekker andre utgifter på kreditt, unnlater å betale skatt og oppgir for høye verdier på eiendeler i regnskapene. To regnskapsførere beskrives som "gode hjelpere". Hver enkelt sak er liten, og blir derfor gjerne ikke fulgt opp av politiet. Samlet er nettverket stort: 270 personer, 200 selskaper og 140 konkurser, og avisen mener å dokumentere at minst 140 millioner kroner er unndratt. Stråmenn tar ansvaret ved konkurser.

Redaksjonen har samarbeidet med Adresseavisen og fått hjelp av SUJO. Viktige metoder er bedriftsundersøkelser gjennom Bizweb der de nøster roller og lager oversikt i Excel. De ber om innsyn i konkursinnberetninger. I mange av disse anbefalte bostyrer straffeforfølgelse, men politiet henla som regel sakene. Journalistene fikk ikke innsyn i etterforskningen etter henleggelse. Rapporten inneholder gode metodetips om innsyn, Excel (Power Query of funksjoner), Whiteboard og Freeform, Flourish, Everviz og Pyhton (Hashlib).

Samleside for prosjektet kan søkes opp.

10 prosjekter om konkursryttere er sendt til SKUP tidligere, jevnt fordelt fra 2000 til 2023. Skotheim og Hjelmeseth har ikke levert bidrag til SKUP tidligere.

Leger i grått (NRK)

I kjølvannet av Frosta-saken er dette en kartlegging av pasienter som har meldt fra om opplevelser av at lege eller psykolog har utført grenseoverskridende seksuell atferd. Bare 4 av de 41 pasientene redaksjonen har vært i kontakt med, har fått oppfølging. Journalistene bygger på erfaringer beskrevet av VG og Dagbladet tidligere, der innsyn i saksnumre hos Helsetilsynet er viktig og kan brukes til å få

dokumenter knyttet til den enkelte sak. Journalistene måtte likevel bruke et kobbelt av metoder for å finne identiteten til legene involvert, deriblant sosiale medier, regnskapsanalyser og ulike andre registre. De ber også om innsyn hos domstolene om saker knyttet til den bestemte paragrafen de siste 20 årene.

Alt dette bruker de til å bygge opp et eget datasett om de involverte behandlerne. Få av de som var anklaget, ble dømt, og få mistet autorisasjonen. De fant en lege som skilte seg ut og som hadde flere klager på seg over flere år. De kommer i kontakt med flere av de som hadde klaget på legen, deriblant søsteren til avdøde "Anita" som hadde ført dagbok over hendelsene, og dette kom til å bli en viktig kilde. De finner også viktig informasjon på Anitas gamle mobiltelefoner. Det er også beskrevet hvordan redaksjonen anstrenger seg for å få samtidig imøtegang av legen. Videre kommer de i kontakt med flere pasienter ved å be Helsetilsynet videresende en invitasjon om kontakt til NRK. De bygger et nytt datasett med informasjon om pasientene, og rapporten gir gode tips til hvordan man kan finne identiteten til personer ut fra SoMe-kontoer og telefonnummer.

Rapporten inneholder lenke til 11 publiserte saker.

Det er tidligere levert tre prosjekter der tema er behandlere som overgriper.

Dette er Løfaldlis første SKUP-bidrag. Rønningen har levert 2 og Hagen 1.

[Liv Kjønaas-saken \(Dagsavisen\)](#)

Om hvordan den tidligere sykepleieren Liv Kjønaas ble utsatt for omsorgssvikt på sykehjem. Etter at datteren, som også er verge, fikk mistanke, filmet hun oppfølgingen av Liv i skjul og kunne avdekke at de ansatte ikke fulgte henne opp som de skulle og forfalsket journalen hennes. Bleier ble ikke skiftet, og mat og medisiner ikke gitt. Redaksjonens metode fokuserte på å tyde de skjulte opptakene på til sammen 66 timer video samt 1 600 lydfiler. Journalistene så allerede fra dag en at de ansatte ikke gjorde som de skulle. Redaksjonen lykkes ikke med å få imøtegang av sykehjemmet.

En åpen samleside for prosjektet ligger i rapporten.

Feilbehandling og mangelfull oppfølging av eldre og syke er behandlet i flere SKUP-prosjekter tidligere. I 2013 vant Bergens Tidende SKUP-prisen for "Jannes historie".

Dette er Hoffengs første bidrag til SKUP. Morgenbladet har levert 3 bidrag tidligere.

[Liv og lære i Statsbygg \(Dagens Næringsliv\)](#)

Om hvordan ledere i Statsbygg også har egne private selskaper som leverer varer og tjenester til Statsbygg, av og til uten anbud. En av årsakene til at dette skjer er manglende kontroll og at selskapet ikke har et eget styre. Viktige metoder er innsyn i anbudsdokumenter, habilitetserklæringer, reiseregninger mv., kildearbeid og systematisering av opplysningene. Tipsere viste til at Statsbygg selv hevdet at det ikke var bindinger mellom ansatte og selskaper selv om en undersøkelse gjort av BDO viste noe annet, og at Statsbygg dermed ikke reagerte på regelbrudd de hadde fått avdekket selv. Gjennom tipsene ble journalistene også klar over en utstrakt bruk av konsulenter, hvorav noen utenlandske. En av disse hadde ifølge CV-en også jobbet for Equinor i Angola og Telenor i Myanmar. Journalisten beskriver kontakten med Statsbygg som spesiell. En del

av avtalene og kostnadene til konsulentene er skjult ved at de er ansatt i andre selskaper. Journalistene får ikke daglig leder i tale, og de får ofte svar som viser seg å ikke stemme fullt ut med informasjon de finner andre steder senere.

Sakene ligger bak betalingsmur.

Statsbygg har hatt lignende søkelys på seg før gjennom saker som "Konsulent-saken i Statsbygg" (VG, 2000) og "Entra Eiendom" (NRK, 2006).

Dette er Wiigs første nominasjon til SKUP. Tallaksen har levert 1 bidrag for Klassekampen i 2014, mens Dugstad har 5 rapporter bak seg.

Lærlingen og lederen (Adresseavisen)

Sak om en mulig metoo-sak der en stjernekokk ved Michelin-restauranten Fagn i Trondheim skal ha trakassert en lærling på et julebord. Redaksjonen undersøker påstanden og andre påstander om metoo-hendelser tidligere. De ender med å fortelle begge siders versjon av saken. Å finne lærlingen og å overtale henne om å stille blir viktig, og rapporten beskriver dette. Flere innsynsprosesser beskrives også, blant annet hvordan de får fylkeskommunen til å videresende en forespørsel fra redaksjonen til lærlinger som har sagt opp lærlingkontrakten sin. Lærlingmapper, der arbeidsgiver beskriver oppfølgingen av lærlingforholdet, blir beskrevet som viktig dokumentasjon. I kildens mappe hadde ikke arbeidsgiver nevnt varslingsaken, selv om lærlingen hadde forklart at dette var grunnen til at hun sluttet. Rapporten beskriver også hvordan redaksjonen ber om innsyn i egne innsynskrav som beskrevet i "De forsømte broene" (VG 2017). Svaret viste at fylkeskommunene snakket sammen i forkant av å svare Adresseavisen om innsyn.

Sakene ligger bak betalingsmur

Joakim Slettebak Wangen har tidligere levert 1 bidrag til SKUP.

Made in China (Dagbladet)

Denne rapporten inneholder det som trolig er årets beste metodiske sitat "...klatret til taket av en radar i Skibotn og sendt faks til Kina med Se og Hørs faksmaskin." Saken handler ellers om hvordan et kinesisk selskap er innblandet i byggingen av en radar på Skibotn i Troms. Samme selskap har tidligere levert satellittbilder over Ukraina til Wagner-gruppen. Rapporten er litt kort og fragmentert, og forutsetter nok at man har lest sakene først for å forstå all kontekst. Forskningsartikler og Wayback Machine nevnes som viktige. Data Abyss er ganske godt omtalt og brukes for å søke etter kinesiske forskningsartikler. Journalisten deltok også på en fagkonferanse der han fikk anledning til å besøke antennen og ta egne bilder der. Han fant da logoene til det kinesiske selskapet på delene. Det kommer ikke frem om det var i denne forbindelse han benyttet Se og Hørs faksmaskin eller hva formålet med dette var.

Sakene ligger åpent publisert.

Bruk av Se og Hørs faksmaskin er ikke omtalt som metode i andre SKUP-arbeider. Det er derimot mystiske antenner, særlig et anlegg i Hønefoss ("Antennene i skogen", NRK, 2018) og Forsvarets radar i Vardø, Globus II (Spionkrigen, Aschehaug, 2023).

Fjeld har levert 2 saker til SKUP, begge i 2022.

Madelen og vikaren (VG)

Sak om en vikar ved barnevernsinstitusjonen Fossumkollektivet som har begått seksuelle overgrep mot beboerne. En av dem, Madelen (14), tar sitt eget liv. Journalistene kommer i kontakt med foreldrene og søker sammen om innsyn i barnevernsmapper og begynner å kartlegge livet hennes. samt overgrepsmannen. Vikaren er svensk, og rapporten gir gode beskrivelser av ulike metoder for undersøkelser i Sverige. De undersøker registre, domstoler og sosiale medier med mål om å finne ut om han er straffedømt og om han har den utdanningen han hevder. De spaner også på mannen og filmer bosted med drone. De oppdager at mannen har fått en ny omsorgsjobb i Sverige. Mannen blir etter hvert tiltalt for overgrep mot flere jenter. Journalistene får ikke innsyn i det private Fossumkollektivet, og ledelsen svarer ikke på spørsmål om mannens bakgrunn. Journalistene sikrer rett til samtidig imøtegåelse ved å kontakte advokat, oppsøke bolig og sende budbil. Etter publisering får redaksjonen over hundre tips om personer som har vært i kontakt med vikaren. Rapporten inneholder også refleksjoner om å kontakte sårbare kilder i sorgprosessen og barnevernsbarn.

Sakene ligger åpent publisert.

Saken knyttes til flere tidligere SKUP-arbeider, som den om Mina og Mille (TV 2, 2023), Trigger Warning (NRK 2019) og Barna Norge Svikter (Aftenposten, 2022).

Klingsrød, Flatabø og Kristiansen har hver for seg bidratt til 3 ulike SKUP-nominasjoner før. For Øritsland er dette første bidrag.

Maries mareritt (Østlendingen)

Sak om Marie (30) som er sterkt pleietrengende og et privat helseforetak som ikke følger opp den omsorgen hun trenger. Journalistene bruker mye tid på å lytte til moren og å finne ut hva som faktisk har skjedd. Partsinnsyn blir et viktig verktøy. Redaksjonen beskriver at de har fått økt tillit i lokalmiljøet etter å ha gjort saken "Skoleskandalen i Stor-Elvdal", noe som gjør det lettere å komme i kontakt med kilder (vanlige folk, fagfolk og politikere). Marie flytter etter hvert hjem til moren igjen, mens den private institusjonen fortsetter å få betalt millioner av kroner for å følge henne opp.

Det er en åpen samleside om saken.

Det er levert mange saker om enkeltpersoner som får manglende oppfølging både i offentlige og private institusjoner, for eksempel "Norlandiasaken" (FriFagbevelse, 2017).

Østmoe og Bergebakken leverte i fjor "Skoleskandalen i Stor-Elvdal". Østlendingen har i alt levert 3 bidrag til SKUP tidligere.

Mysteriet Elida (Sogn avis)

Sak om spekkhoggeren "Elida" som blir funnet død og skylt i land i 2021. Den er del av en familie spekkhoggere som besøker Sognefjorden årlig. Journalisten jobber ut fra en antakelse om at dødsfallet skyldes miljøgifter, noe som man vet er en utfordring for spekkhoggere globalt. Kontakt med forskergruppen Norwegian Orca Survey nevnes som viktig. Det er ellers uklart hva journalisten har gjort selv for å undersøke saken annet enn å lese seg opp på forskning om miljøgifter i

Sognefjorden. Rapporten fokuserer mye på hvordan man har lyktes med å skape oppmerksomhet om saken.

Hovedsaken er åpent publisert.

Tematisk har saken likhetstrekk med "Oslofjorden dør: Alle vil redde fjorden - men ingen velger å gjøre det" (Tønsbergs Blad, 2023).

Dette er det første SKUP-bidraget til Kyrre Fitje. Sogn Avis har levert to nominasjoner tidligere.

Norge i rødt, hvitt og grått (NRK)

Kartlegging av hvordan urørt natur stadig blir bygget ned over hele landet til tross for en politisk vilje om å verne naturen. Det er særlig såkalt "gammelskog" som er i fokus fordi den er spesielt sårbar. Innledende research viser at noen oversikt over naturinngrep ikke finnes, og eksperter fra ulike offentlige kontorer mener at dette ville være umulig å lage. Journalistene bruker satellittbilder ved å analysere dem med et nytt KI-verktøy som kom noen måneder før ChatGPT: Google Dynamic World. Rapporten beskriver fordeler og ulemper med å bruke satellittbilder versus flyfoto og hvilke vurderinger de gjør i samband med bruk av KI-verktøyet. KI-verktøyet ga journalistene en database med over 40 000 bilder, og for å finne hvordan disse viste naturinngrep over tid, måtte de gjøre statistiske beregninger i samarbeid med Norsk institutt for naturforskning (NINA). Det videre arbeidet beskrives svært teknisk og innebærer programmering, databaseverktøyet PostGIS, Google Earth og Excel, og de må for eksempel finne måter å trekke fra statistiske feilberegninger KI har gjort. Herfra starter arbeidet med å kartlegge de enkelte utbyggingene og hva som har blitt gjort der. Kildenettverk og innsyn blir viktige metoder og flyfoto blir viktig for å visualisere casene. De henter andre typer kart fra Geonorge for å se hva slags type natur det er som har forsvunnet (f.eks. myr). Det blir klart at biologer så og si aldri drar på befaring, og at konsekvensrapportene er skrivebordsvedtak som gir et skjevt bilde til politikerne om svært få konsekvenser.

Sakene ligger åpent tilgjengelig. Det er også laget en TV-serie, "Oppsynsmannen", i fire episoder.

Dette er første gang naturinngrep blir omtalt i SKUP på denne måten, men "Hytteparadokset" (Avisa Valdres, 2021) hadde samme perspektiv og vinkling.

Solvang har fått diplom for "Trigger Warning" og har ellers levert 4 bidrag til SKUP. Kumano-Ensby har levert 2, mens Støstad og Skjæraasen har levert 1: "Slik blir klima der du bor" (NRK, 2020)

Norges samarbeid med Kinas forsvarsuniversiteter (Morgenbladet)

Om forskningssamarbeid med Kina som kan innebære forsvarshemmeligheter. Arbeidet tar utgangspunkt i at journalisten har funnet navn på institusjoner som kan knyttes til Folkets Frigjøringshær. Et søk på den norske databasen for forskning, Cristin, viser flere hundre treff. Myndighetene både oppfordrer til samarbeid med teknologisk forskning og utvikling med Kina, samtidig som at Forsvaret advarer mot lav bevissthet om mulig utnytting og spionasje. Rapporten viser hvordan man kan gjøre API-søk i Cristin for å hente lister over norsk forskning. Journalisten finner frem til norske forskere som har bidratt i samarbeid, flere ved NTNU, men ingen fagfelle vil uttale seg. En kinesisk forsker fjerner viktig innhold fra en nettside etter at journalisten kontakter hen, uten at journalisten først hadde lagret den gamle siden. Journalisten finner likevel

dokumentasjon på at samarbeidet er knyttet til militæret via andre kontakter og nettsider. Wayback Machine blir viktig for å finne tilbake til slettet informasjon.

Saken ligger bak betalingsmur.

Spionasje knyttet til forskning har ikke vært tema i SKUP tidligere.

Dette er Hanne Østli Jakobsens første nominasjon til SKUP.

[Pedojegerne \(Tidens Krav\)](#)

Kartlegging av et nettverk som finner og oppsøker personer de mistenker for å være pedofile. Disse blir så banket opp mens de blir filmet slik at de kan bruke opptaket til å eksponere og ydmyke personer på sosiale medier (TikTok). En av journalistene finner flere slike grupper på sosiale medier og tar etter hver kontakt med ledere der som går med på å ha kontakt med journalistene. Kontakten skjedde på kildenes premisser, de ble fortalt hva journalistene tenkte å gjøre med saken (også snakke med politiet) og hadde mulighet til å trekke seg når som helst. Motivasjonen til kildene var at de mente politiet ikke prioriterte pedofilisaker nok. En av kildene, "Fredrik", er en 17-åring fra Møre og Romsdal, og de møter ham to ganger. De får hjelp av Faktisk.no til å verifisere voldsvideoer de finner på gruppas TikTok. Rapporten beskriver videre vurderinger om anonymitet og ivaretagelse av 17-åringen.

Sakene ligger bak betalingsmur.

Dette er første gang borgervern og jakt på pedofile er omtalt i SKUP-sammenheng. 5 tidligere rapporter omtaler pedofili og pedofile nettverk.

Dette er første bidrag til SKUP fra Tidens Krav og de fire bidragsyterne.

[Rabita-sakene \(Nettavisen\)](#)

Redaksjonen har kartlagt gaver og inntekter til Det islamske forbundet Rabita gjennom innsyn hos Skatteetaten, statsforvalter, Kartverket, Brønnøysundregistrene, Stiftelsesregisteret samt Valutaregisteret. De får innsyn i Valutaregisteret fordi opplysningene gjelder en forening og ikke enkeltpersoner. Samme argumentasjon gjør at de får innsyn hos Skatteetaten om eiendomsinformasjon. De avdekker at en rekke overføringer ikke er rapportert inn. Forbundet har heller ikke levert regnskap til Brønnøysund selv om de har eiendeler over 20 millioner kroner.

De to sakene ligger åpent publisert. Prosjektet bygger på erfaringer fra tidligere SKUP-saker der Valutaregisteret er brukt, og det vises blant annet til "Midtøstenpengene" (Dagbladet, 2020). Valutaregisteret er nevnt også i "Bondevik-millionene" (Dagbladet, 2021) og "Oslosenteret" (Vårt Land, 2022).

Aas og Holst har ikke tidligere sendt inn bidrag til SKUP.

[Russerhyttene \(TV 2\)](#)

Avdekker at russere eier hytter og hyttefelt i Nord-Norge og knytter dette til trusselen om krig og spionasje på NATO-øvelser. De finner flere enkeltpersoner som eier hytter ved Bardufoss og som kan ha forbindelse med russisk etterretning. Den kanskje viktigste erfaringen beskrevet i denne rapporten er samarbeid med russiske Dossier Center, som beskrives som svært viktig og godt, men

også utfordrende. Svarene de får erom vanskelig å forstå, og de måtte legge opp en egen strategi for å forstå informasjonen. En annen viktig metode var å be om innsyn hos Kartverket om data for eiendommer med såkalt D-numre, midlertidig eiere, som kan knyttes til utlandet. Redaksjonen har store utfordringer med å tolke de 14 000 informasjonspunktene, men bruker ChatGPT som en del av løsningen. De krysser data om flyforbudssoner med Google Earth for å kartlegge eiendommer som lå på disse stedene. Nettbiblioteket til Nasjonalbiblioteket ble viktig for å finne militære anlegg i områdene. Ellers er sosiale medier, WeVerify og OSINT-metoder beskrevet som viktige uten at de er beskrevet i detalj.

Sakene er åpne.

Hytteeierskap har ikke tidligere vært omtalt på denne måten i SKUP-sammenheng.

Rønnfeldt, Øksnes, Indrebø-Langlo, Falnes, Ebbesen og Fosseng har tidligere ikke levert bidrag til SKUP. Persen har levert 6 bidrag, Bogen 2 og Sunde og Sørsdahl 1.

Sametingets valgmanntall (NRK)

En undersøkelse av hvem som utgjør samemanntallet og de som ikke blir godkjent til å være med. Bakgrunnen er blant annet saken om at SPs Sandra Borchs identitet som same ble betvilt. Redaksjonen søker innsyn om både manntall og klagesaker, men får avslag. De finner likevel at det bare er to som har klaget på at de ikke blitt tatt opp i manntallet, og de kontakter heller de to direkte. En av dem er Borch. De tar så kontakt med slektninger for å forsøke å kartlegge deres samiske røtter.

Flere åpne saker er lenket i rapporten.

Saken kan ses i lys av "De falske samene" (NRK, 2023). Det er ellers laget en sak om manglende styring i Sametinget ("Sametinget", Dagbladet, 2004).

Mørck Pettersen og Fredriksen har levert 2 bidrag tidligere, Utsi 1.

Statens hysj-avtaler (Dagens Næringsliv)

Redaksjonen avslører hemmelige avtaler med tidligere statsansatte. Bakgrunnen er en uttalelse fra Justisdepartementet i 2011 som sier at slike avtaler må offentliggjøres. Redaksjonen fikk på den måten tilgang til en enkeltavtale den gangen. Nå sender de ut innsynsbegjæringer bredt for å kartlegge og få innsyn i avtaler med taushetsklausul ellers i statlige organer. Formuleringen er gjengitt i rapporten. Det videre arbeidet går med på å ta imot svar, behandle klager og å anke. Redaksjonen bruker maler fra Norges Presseforbund. Mange har ikke gyldige lovhjemler for å holde avtale tilbake, så journalistene beskriver denne delen av innsynsprosessen som "enkel". Det brukes en del plass i rapporten på å beskrive ChatGPT, Python og løsninger knyttet til disse. I alt finner redaksjonen 610 avtaler der 230 millioner kroner er utbetalt som del av dem.

Saken ligger bak betalingsmur.

Denne saken er nokså unik i SKUP-sammenheng, men "Kontraktsaken i Bærum kommunes kulturarena" (Budstikka 2006) forteller om lignende ugyldige avtaler med artister.

Dette er Thranas første bidrag til SKUP. Oterholm har levert 4 bidrag, Blich-Bakken 3 og Tallaksen 1.

Stort løft, gjennom små aviser (Samarbeidsdesken)

Dette er et samarbeid mellom SUJO, Landslaget for lokalaviser (LLA) og aviser med opplag mindre enn 10 000. Samarbeidet har blant annet vist at ukrainske flyktninger er mindre integrert enn det bildet som er gitt tidligere. De har også sett på selvmord og oppfølging av etterlatte som ofte er mangelfull i kommunene. Samarbeidet har resultert i 335 saker i 79 aviser. Samarbeidet er en videreføring av "Den store folkevandringa" i 2022. Innsyn, statistikk og kildesamtaler er viktige metoder i de to sakene, og Landsorganisasjonen for etterlatte etter selvmord en viktig kilde. De lager spørreskjema for å nå de etterlatte og kommunene. Resultatene blir delt mellom samarbeidspartnerne i det de kaller "researchpakker" og tilgjengeliggjort på spesielle interne nettsider. Rapporten inneholder ellers refleksjoner om etikk rundt selvmord og andre beskrivelser om hvordan samarbeid og kompetanseheving på tvers av små redaksjoner er gjort.

Det er en lang liste med publiserte saker fra ulike lokalaviser i rapporten.

Telefonsalgfirmaets hemmelighet (VG)

Gjennom et tips blir redaksjonen nysgjerrig på et telefonsalgsselskap på Jessheim. Gjennom bedriftsundersøkelser finner de at det består av en rekke aksjeselskaper med forgreninger til utlandet og spesielt en tidligere politisk leder i Slovakia. De ser uvanlige overføringer av gjeld mellom selskapene og at en stor andel blir innfridd i Dubai. De gjør omfattende undersøkelser i inn- og utland og samarbeider med utenlandske journalister på stedene. Journalistene kommer til slutt til en teppeselger i Singapore som kan utgi navnet de er ute etter, en tsjekker.

I rapporten viser de hvordan de anstrenger seg for å få samtidig imøtegåelse, blant annet gjennom rekommanderte brev og hjelp fra lokale journalister til å filme et forsøk på å overlevere dokumentasjonen til huset hans. VG bruker saken til å undersøke om rutiner mot hvitvasking fungerer i Norge. I Økokrim jobber 20 ansatte med å håndtere 50 000 varslere om mulig hvitvasking i året.

Saken er åpent publisert.

Hvitvasking og annen korrupsjon er blant de mest omtalte temaene i SKUP-porteføljen, og mange av disse har forgreninger i utlandet. Det er flere saker om Statoil/Equinor, men mest kjent er kanskje "Vannverkskandalen på Romerike" (Aftenposten) som vant SKUP-prisen i 2005. Dette er likevel første gang noen har sett på myndighetenes evne til å håndtere det.

Tobiassen har vunnet SKUP-prisen for "Tidal-saken" (Dagens Næringsliv, 2018), mens Widerøe har levert en rekke bidrag tidligere og fått diplom for "Advokatavsløringen" (VG, 2016).

The Gate Index (NRK)

Avsløring om hvordan en utflyttet nordmann svindler norske investorer. Etter tips på en Facebook-gruppe kommer journalistene i kontakt med personer som har investert i The Gate Index. Journalistene får låne brukertilgangen til det som er en egen plattform for investeringer for medlemmene. Der får de også tilgang til chat på Discord, der de raskt finner andre misfornøyde medlemmer. De finner lite informasjon om investoren bak, men søker i gamle avistekster, spesielt fra 80-tallet i Nasjonalbiblioteket, gir verdifull innsikt. Disse viste at mannen hadde vært involvert i flere rettssaker og på et tidspunkt ble omtalt som konkursrytter. Rapporten gir tips om å søke innsyn i gamle konkurssaker. Mannen knyttes til den såkalte "Infotel-saken". De bruker tjenesten OCCRP

Aleph, som er en internasjonal database over selskaper og personer, for å finne selskapene som har samme adresse som hovedmannen på Kypros. De fant 1 900 siden årtusenskiftet, noe som ga en klar pekepinn på at kontoret ble brukt som en postboksadresse. De fant informasjon om lovbrudd hos det kypriotiske finanstilsynet, CySec. Rapporten gir også andre tips til hva man kan få tak i og ikke av selskapsinformasjon på Kypros. Det britiske selskapsregisteret ble brukt for å finne norske aksjonærer i et av selskapene. Når de til slutt får hovedpersonen til å stille, nekter han å kalle det ""et intervju"" men insisterer på at det er ""et møte"". Dette gir journalistene ekstra etiske utfordringer med tanke på hvorvidt han har forstått forutsetningene og har blitt gitt en reell mulighet for tilsvar.

Sakene ligger åpent publisert.

I 1995 sendte Næringslivets Ukesavis inn bidraget ""Slik jobber kataloghaiene"". Det beskriver katalogsvindlerne på 90-tallet. Denne type svindel har likevel blusset opp i senere tid, og i 2016 sendte TV 2 inn bidraget ""Kataloghaiene"".

Ekelig Mullis har tidligere nominert 2 bidrag, Shahbaz Akhtar 3.

[Toppolitiker i Sandnes siktet for grov økonomisk kriminalitet \(Stavanger Aftenblad\)](#)

Avsløring av hvordan lederen i Sandnes Høyre (navngitt i rapporten) blir siktet for økonomisk underslag. Han skal ha brukt penger i selskapene sine til å betale private utgifter og på andre måter berike seg selv uten at andre eiere og involverte har fått beskjed. Han er nå under etterforskning og har gått av som leder. Viktige metoder er søk i Brønnøysundregistrene og Aksjonærregisteret, innsyn og søk i mediearkiver. Muntlige kilder har vært viktige for å dokumentere pengeoverføringer som det ikke lar seg gjøre å finne skriftlige dokumentasjon om, og å bygge tillit og drive kildepleie er derfor viktig. Redaksjonen bruker løpende publisering som strategi, slik at nye opplysninger tilfaller redaksjonen som en reaksjon på sakene. De bruker også en skriftekspert for å avklare om anonyme brev kommer fra samme avsender.

Samlesiden er åpen, men sakene lenket opp til den er bak betalingsmur.

Det er levert inn mange saker om politikere som misbruker stillingen til egen fordel, men ikke saker der de bedriver økonomisk mislighold/kriminalitet i andre roller. Generelt er økonomisk kriminalitet et tema som går ofte igjen, med vinnere som " Lucia-stiftelsen" (VG 2003) og Rovfiskerne (2004).

Aas har levert 12 saker til SKUP tidligere, deriblant for boken "Dødsranet" i 2009. Holmen har levert 1 bidrag og Paulsen ingen.

[Undercover \(VG\)](#)

Viser hvordan politiet jobber undercover og hvordan dette påvirker livet til dem de etterforsker på en svært uheldig måte. I hovedsaken ender det med at Aslak (79) blir forsøkt presset til å tilstå et drap han ikke har gjort. Arbeidet begynner med å få klarhet i hva som skal til for at politiet kan etterforske på denne måten og hvilke lover som gjelder, og videre til hvor ofte dette skjer. De møter politikilder i skjul, uten å sitere, men de ønsker nå å avsløre noen av agentene. De kommer i kontakt med politiagenten "Tom" som de vet har operert hos en av kildene, Aslak, 7 år tidligere. Aslak tror fortsatt at agenten bare var en vanlig leieboer og vet ikke at det har vært en politietterforskning mot ham selv. Journalistene bruker telefonnummeret til "Tom" til å finne Vipps-bruker og bruker på sosiale

medier. Aktiviteten hans synes rutinepreget. I Folkeregisteret er personen meldt død (!). Journalistene finner flere personer som har hatt kontakt med "Tom" på sosiale medier og en av dem har et bilde. Med PimEyes finner de flere bilder av ham, også i politiuniform, og med fullt navn. Herfra undersøker journalistene om "Tom" har jobbet undercover i andre saker og ser på reisemønsteret hans på sosiale medier. De oppdager da at han også har vært i kontakt med Johnny Vassbakk som ble tiltalt i Birgitte Tengs-saken.

Sakene ligger åpent publisert.

Undercover-agenter og deres metoder er ikke tidligere omtalt i SKUP-sammenheng.

Tommelstad har vunnet 2 diplomer og levert 7 bidrag til SKUP. Andersen og Muladal har levert henholdsvis 5 og 4 bidrag.

Varslingssaken som skulle begraves (Nordlys)

Om en varslingsak mot en professor ved UiT. Arbeidsgiver gir professoren medhold og han får millionerstatning. Han får flere lederoppgaver etter dette, mens 33 varslere blir ikke trodd. Innsyn, regnskapsanalyse, KI, kildearbeid og hjelp fra advokat trekkes frem som viktige metoder. Sosiale medier blir brukt for å kontakte tidligere stipendiater. Klager på avslag på innsyn begrunnet i sensitive data blir viktig, og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse gir til slutt innsyn. Begrunnelsen er gjengitt. Et gammelt journalsystem gjør det vanskelig å finne varslene i postlistene. De prøver ut ulike KI-verktøy for å forstå og sortere materialet og ender med Notebook LM som mest det mes egnede. Rapporten gjengir også vurderinger av anonyme kilder og samtidig imøtegåelse.

Hovedsaken og flere andre saker er lenket opp fra rapporten, men de er bak betalingsmur.

De siste årene er det sendt inn flere prosjekter om varslingsaker til SKUP. Bare i 2022 var varslings tema i 8 av prosjektene.

Dette er første bidrag fra Høyer, Åsheim og Lindahl Flåten. Rath Olsen og Endresen har levert 2 bidrag tidligere, Yngve Olsen 1.

Vikarstafetten (Nyss)

Sak om hyppig utskifting av fastleger og bruk av vikarer i Sykkylven kommune etter at legesenteret gikk fra privat til kommunalt eie. Saken stiller spørsmål med hvorfor det har blitt slik og hva som kan være løsningen. Journalisten søker innsyn om klager på helsehjelp hos statsforvalter og ser en økning etter skiftet. Journalisten har blitt inspirert til "hverdagsgraving" gjennom kurs i konsernet (Sunnmørsposten), og har også fått noe hjelp derfra til formidlingen. Rapporten er kort.

Hovedsaken ligger åpent publisert.

Legemangel, fastleger og legevikarer har fått liten oppmerksomhet i SKUP-sammenheng tidligere.

Dette er det første SKUP-bidraget fra Nyss og journalist Monica Aure Falling.

Våre flytende pengebinger (Gjengangeren)

Undersøker kompliserte eierforhold i Bastø Fosen som leder til anonyme personer i Luxemburg. Utgangspunktet er undersøkelser om hvorvidt billettprisene har økt uforholdsmessig mye i forhold

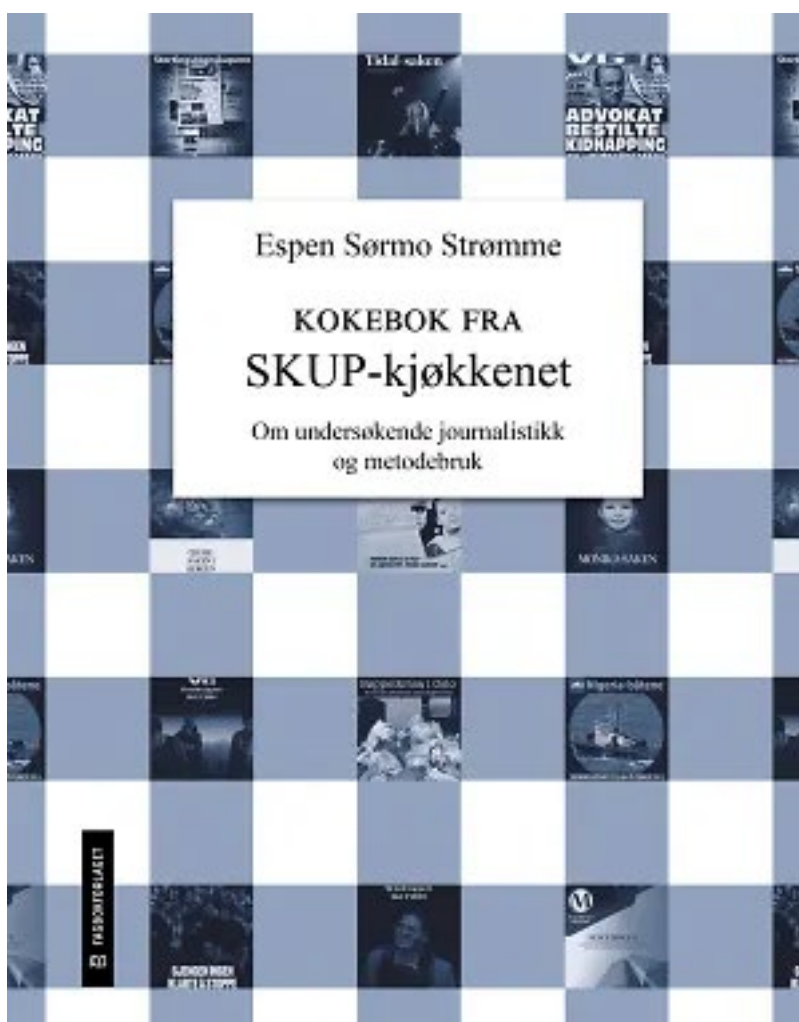
til generell kostnadsvekst. Årsaken er at selskapet har redusert kostnadene ved å elektrifisere båtene. Økningen har gitt selskapet 90 millioner i overskudd, og det kan være i strid med avtalen med Statens vegvesen. Hovedmetode er søk i aksjeregistre i Norge og Danmark. De finner de reelle eierne ved å se på rollesammensetning i selskapsregisteret i Luxemburg. Disse kunne i sin tur kobles til den utflyttede norske milliardæren Christian Sinding.

Seks åpne hovedsaker ligger lenket opp i rapporten i tillegg til fem oppfølgingssaker.

Ferjer har ikke tidligere vært hovedtema i SKUP.

Dette er første bidrag fra Gjengangeren og Lorenzen.

Katalogen er laget som en videreføring av

Les om hva som preger de 30 første årene med SKUP og bli en bedre journalist!